

1896 május!

Pont negyven esztendeje.

Az 1896. év május havának első napján a főváros díszet öltött! Zászlók lobognak mindenfelé. „A házakon óráról-órára több a díszítés, az erkélyeket, párkányokat drapériák vonják be: cimereket, transparenszeket szegeznek ki.“

Az udvar megérkezett. Erzsébet királyné egyenesen Miramaréból jött meg a kiállítás megnyitására. A király a Déli vasutnál várta. Nyitott kocsin hajtottak fel a Várba.

*

Május másodikán nyílt meg az Ezredéves kiállítás. Ezt írja róla az egykori krónikás:

„Mintha tündérek varázsoltak volna elő egy fényes, ragyogó, csillogó várost, melynek pompás palotái, épületei telestelve vannak a legváltozatosabb kincsekkel . . . Híu dolgot volna megkísérelni, hogy a kiállításról egy rövid cikkben beszámoljunk . . . arról, hogy mi minden látható itt, ezen az 520.000 négyszögméternyi területen s annak 230 épületében. Óriási tükör ez, mely csoda módon tárja eléink államunk, nemzetünk ezeréves multját és jelenét!“

*

Május hó harmadikán kivilágították Budapest városát. Az egész város fényárban uszott. Május hó 4-én megnyitották az új Múcsarnok Millenáris kiállítását. Körülbelül 335 művész állított ki 1200 képet. A Munkácsy-pavillonban meghatott tömegek csodálták a világhírű művész „Ecce Homo“-ját.

*

Másik színházi hír: „Blaha Lujza asszony diadalmas vidéki utjáról visszatérve, e hó 6-án este Török birónét játszotta a „Piros bugyelláris“-ban. Zajos, lelkes ünnepi este volt ez, mert jubileumi este volt. Huszonöt éve, hogy először lépett föl a Népszínházban a nagy művésznő, aki Budapest magyarosítására művészte egész varázsával és dalaival annyira hatott, hogy azt mondhatjuk: az ő ajkáról szállott szét a magyar nóta, diadalmaskodva a bécsi couplet és jodler-nóta fölött!“

*

A *Petőfi-társaság* május 10-iki ünnepélyes ülésén Abrányi Emil gyönyörű költeményt olvasott föl. Olvasuk . . . és könnyek gyűlnek a szemünkbe! Ime egy strofa:

*AUj be bátran Árpád népe,
Munkás népek versenyébe.
A dicsőség, a szabadság
Soha földed el ne hagyják,
Magyar legyen a legelső mindenütt,
Ott is, ahol a műveltség napja süt,
Jó barát szeressen, ellenség csodáljon —
Hired égig szálljon!*

*

Május 9-én kezdődött az igazi ünnepi hét. Ünnepezt az egész ország. Az ország összes iskoláiban ezredéves ünnepet tartottak; mindenfelé hazafias szózatok, költemények hangzottak el, zászlók alatt, nemzeti kokárdákkal vonultak templomba és ünneplő helyekre.

Budapest fővárosa e hó 11-én egymillió forintot szavazott meg az ezredéves ünnep alapítványául, fele részben közművelődési, fele részben jótékony célra.